

Aquila chrysaetos Linnaeus, 1758 - suri orao

Vrsta *Aquila chrysaetos* pripada porodici *Accipitridae* unutar reda Falconiformes (sokolovke). Rasprostranjena je u Europi, Aziji, Sjevernoj Americi te sjevernoj Africi. U Hrvatskoj se gnijezdi na priobalnom i gorskom području. Brojnost populacija na području Hrvatske procjenjuje se na 25 – 30 parova (teritorija), no aktivno je 15 – 20 parova. U Istri su zabilježena 2 – 3 postojeća aktivna para koja se gnijezde (Crvena knjiga ptica Hrvatske, 2013.). Monogamna je vrsta koja svoja gnijezda pretežito gradi na liticama. Prehrana im se najviše bazira i ovisi o ulovu sitnih do krupnih sisavaca i ptica, no mogu se preživjeti i hraneći se strvinom.

U posljednjih desetak godina, u Hrvatskoj je zabilježen negativan trend populacija surog orla koji se ponajviše reflektira u nestanku pojedinih parova na određenim lokacijama te nemogućnosti pronalaska novog partnera nakon stradavanja starog. Paralelno s time, pretjeranim lovom populacija srednjih sisavaca, smanjuje se količina plijena za samu vrstu. Nadalje, vrsta je uvelike ugrožena zbog krivolova, trovanja, sudara s vodovima za prijenos električne energije te s lopaticama turbina vjetroelektrana i porasta uznemiravanja od strane turističkih i rekreacijskih aktivnosti na liticama.

Vrsta je u RH zaštićena kao strogo zaštićena svojta. Međunarodno je zaštićena Bonskom konvencijom (Dodatak II), Bernskom konvencijom (Dodatak II), Washingtonskom konvencijom (CITES II) i Direktivom o pticama (Dodatak I).

Potrebne su mjere očuvanja koja se tiču utvrđivanja točnog rasporeda teritorija vrsta („home range“), brojnosti i stabilnosti postojećih populacija, izbora staništa, ekologije i kretanja gnijezdećih populacija provođenjem sustavnog i kontinuiranog monitoringa populacija. U skladu s izradom i provedbom akcijskog plana za očuvanje gnijezdeće populacije surog orla u Hrvatskoj, nužno je detaljno definirati mjere zaštite vrste i, sukladno tome, njihovu provedbu. Neke od njih svakako moraju biti: reguliranje lovstva, sprječavanje krivolova, poticanje tradicionalnoga poljodjelstva i ekstenzivnog stočarstva, sprječavanje trovanja, uspostavljanje zona zabrane približavanja aktivnim gnijezdima kako bi se minimaliziralo uznemiravanje i održao reproduktivni potencijal vrste.